

Förskolan

Sammanfattning

Utbildningsutskottet behandlar i detta betänkande 17 motionsyrkanden om förskolan från allmänna motionstiden 2014/15.

Motionsyrkandena avser förskolans inriktning och kvalitet, arbetsmiljö, erbjudande av förskola och resurser till förskolan.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden och hänvisar i huvudsak till gällande bestämmelser, pågående arbete och vidtagna åtgärder.

I betänkandet finns 3 reservationer (SD och KD).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Förskolans inriktning och kvalitet.....	6
Arbetsmiljö.....	12
Erbjudande av förskola.....	15
Resurser till förskolan.....	17
Reservationer.....	21
1. Förskolans inriktning och kvalitet, punkt 1 (SD).....	21
2. Erbjudande av förskola, punkt 3 (SD).....	21
3. Resurser till förskolan, punkt 4 (KD).....	22
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	24
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15.....	24

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Förskolans inriktning och kvalitet

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:786 av Birgitta Ohlsson (FP),

2014/15:2185 av Marie Granlund (S),

2014/15:2576 av Krister Hammarbergh (M) och

2014/15:2937 av Richard Jomshof m.fl. (SD).

Reservation 1 (SD)

2. Arbetsmiljö

Riksdagen avslår motion

2014/15:1427 av Olle Thorell m.fl. (S).

3. Erbjudande av förskola

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:474 av Hillevi Larsson (S),

2014/15:579 av Helena Bouveng (M),

2014/15:1340 av Solveig Zander (C),

2014/15:2056 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S),

2014/15:2182 av Lars Eriksson m.fl. (S),

2014/15:2288 av Carina Ohlsson (S),

2014/15:2335 av Saila Quicklund (M) och

2014/15:2764 av Linus Bylund m.fl. (SD).

Reservation 2 (SD)

4. Resurser till förskolan

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:10 av Karin Nilsson (C),

2014/15:763 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S) och

2014/15:2551 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkandena 3 och 6.

Reservation 3 (KD)

Stockholm den 19 februari 2015

På utbildningsutskottets vägnar

Christer Nylander

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christer Nylander (FP), Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Stefan Jakobsson (SD), Håkan Bergman (S), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Jabar Amin (MP), Erik Bengtzboe (M), Gunilla Svantorp (S), Carina Herrstedt (SD), Daniel Riazat (V), Annika Eclund (KD), Roza Güclü Hedin (S), Lena Emilsson (S), Maria Stockhaus (M) och Eva Sonidsson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utbildningsutskottet 17 motionsyrkanden om förskolan från allmänna motionstiden 2014/15.

Motionsyrkandena tar upp frågor om förskolans inriktning och kvalitet, arbetsmiljö, erbjudande av förskola och resurser till förskolan.

Bakgrund

Förskolan regleras särskilt i 8 kap. skollagen (2010:800), och den är frivillig. Utanför skolväsendet bedrivs annan pedagogisk verksamhet i form av pedagogisk omsorg, öppen förskola, öppen fritidsverksamhet och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. Verksamheterna regleras i 25 kap. skollagen. Pedagogisk omsorg får erbjudas i stället för förskola eller fritidshem för barn som är mellan ett och tolv år och kan t.ex. vara ett familjedaghem eller olika flerfamiljslösningar. Öppen förskola får anordnas som komplement till förskola och pedagogisk omsorg.

Utskottets överväganden

Förskolans inriktning och kvalitet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förskolans inriktning och kvalitet.

Jämför reservation 1 (SD).

Motionerna

Läroplanen

I motion 2014/15:2937 av Richard Jomshof m.fl. (SD) anför motionärerna att det finns några uppenbara brister i läroplanen för förskolan (Lpfö 98). I motionen anges ändringsförslag i läroplanen som bl.a. rör diskrimineringsgrund – politisk övertygelse bör införas som diskrimineringsgrund. Andra ändringsförslag handlar om bl.a. att begreppet kulturell mångfald bör utgå, och i stället bör det införas en skrivning om medvetenhet och förståelse för det egna kulturarvet. Kravet att motverka traditionella könsmonster och könsroller ska tas bort. Barnen ska ges möjlighet att utvecklas fritt till egna självständiga individer, utan påverkan av vare sig traditionella eller otraditionella könsmonster. Vidare föreslås ett avvecklande av modersmålsträning i förskolan. Ändringsförslagen bör enligt motionärerna genomföras skyndsamt.

Jämställdhet

I motion 2014/15:786 av Birgitta Ohlsson (FP) anför motionären att det krävs en feministiskt medveten förskolepolitik. Obligatoriska feministiska jämställdhetsplaner bör införas i förskolan.

Barns språkutveckling

I motion 2014/15:2576 av Krister Hammarbergh (M) föreslår motionären att ett särskilt uppdrag till förskolan att stötta barnens språkutveckling bör övervägas.

Förskolor med en viss språklig profil eller inslag av andra språk

I motion 2014/15:2185 av Marie Granlund (S) anføres att det närmare bör analyseras hur fristående förskolor ska kunna godkännas som internationella förskolor på motsvarande sätt som fristående grund- och gymnasieskolor kan godkännas som internationella skolor.

Allmän bakgrund och gällande rätt

Från att ha varit en del av familjepolitiken ingår förskolan sedan slutet av 1990-talet som det första steget i ett sammanhållet utbildningssystem. Genom den nya skollagen (2010:800) har förskolan integrerats i skollagen och bildar en egen skolform inom utbildningsväsendet med samma övergripande mål som andra skolformer (prop. 2009/10:165, bet. 2009/10:UbU21, rskr. 2009/10:370).

Förskolan regleras särskilt i 8 kap. skollagen, och den är frivillig. Utanför skolväsendet bedrivs annan pedagogisk verksamhet i form av pedagogisk omsorg, öppen förskola, öppen fritidsverksamhet och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. Verksamheterna regleras i 25 kap. skollagen. Pedagogisk omsorg får erbjudas i stället för förskola eller fritidshem för barn som är mellan ett och tolv år och kan t.ex. vara ett familjedaghem eller olika flerfamiljslösningar. Öppen förskola får anordnas som komplement till förskola och pedagogisk omsorg.

I 8 kap. 2 § skollagen anges att förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande och erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Vidare ska förskolan främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.

Enligt 8 kap. 14 § skollagen ska kommunen erbjuda barnet förskola inom fyra månader när vårdnadshavare har anmält önskemål om förskola med en offentlig huvudman.

Kommuner och enskilda kan vara huvudmän för förskolan. Det är kommunen som godkänner en enskild som huvudman för en förskola och har tillsyn över fristående förskolor (dvs. förskolor med enskild huvudman). Skolinspektionen har tillsyn över den kommunala förskolan och också över hur kommunen uppfyller sitt tillsynsansvar när det gäller fristående förskolor.

Läroplanen för förskolan

Genom införandet av en läroplan för förskolan (Lpfö 98, reviderad 2010) har förskolans pedagogiska uppdrag förtydligats och verksamheten fått mer preciserade nationella mål.¹

I läroplanen för förskolan anges förskolans värdegrund och uppdrag samt mål och riktlinjer. Förskolan ska enligt läroplanen lägga grunden för ett livslångt lärande. I det avsnitt i läroplanen som berör utveckling och lärande (avsnitt 2.2) finns sammanlagt 22 mål som förskolan ska sträva efter att varje barn uppnår. Målen berör bl.a. att barnen ska utveckla sin identitet och känna trygghet i den, utveckla sin självständighet och nyfikenhet och sin förmåga att leka och lära. Men de berör även bl.a. att barnen ska utveckla sin förmåga att fungera enskilt och i grupp, utveckla motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt utveckla sin förmåga att lyssna, reflektera och försöka förstå

¹ Förordningen (SKOLFS 1998:16) om läroplan för förskolan.

andras perspektiv. Därutöver berör målen även språk- och uttrycksförmåga. Målen innefattar även matematik (t.ex. förmåga att använda matematik för att föra och följa resonemang, liksom att urskilja, undersöka och använda matematiska begrepp), naturvetenskap (t.ex. förståelse för naturvetenskap och samband i naturen, förmåga att urskilja teknik i vardagen samt att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker och material).

Förskolans omfattning

Hösten 2013 var 489 300 barn inskrivna i förskolan, vilket motsvarar 84 procent av gruppen 1–5-åringar. Andelen barn i åldern 3–5 år som är inskrivna i förskolan har de senaste fem åren ökat med 2 procentenheter och uppgick hösten 2013 till drygt 94 procent. Enligt regeringens resultatanalys (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16) beror den senare ökningen bl.a. på att en allt högre andel av familjerna i valet mellan olika verksamhetsformer nu väljer förskolan.

Under 2013 gick det i genomsnitt 5,3 barn per årsarbetare (i förskolor med en kommunal huvudman 5,4 och förskolor med en enskild huvudman 5,2) och 16,8 barn per grupp (i förskolor med en kommunal huvudman 17,0 och med en enskild huvudman 16,1). Av resultatanalysen framgår att andelen barn i såväl de största (fler än 20 barn) som de minsta grupperna (färre än 16 barn) har ökat 2012 jämfört med 2006. Den genomsnittliga personaltätheten har minskat något sedan 2006, från 5,1 barn per personal till 5,3 barn per personal 2012.

Andelen årsarbetare i förskolan med förskolläro utbildning eller annan utbildning var 53 procent, och 41 procent hade annan utbildning för arbete med barn, framför allt barnskötare. Således saknade 6 procent utbildning för arbete med barn. Andelen med förskolläro utbildning eller annan läro utbildning var högre i kommunala förskolor – 56 procent – än i fristående – 41 procent. Under 2013 gick det i genomsnitt 10,1 barn per årsarbetande förskolläro. I förskolor med en kommunal huvudman var genomsnittet 9,6 barn, och i förskolor med en enskild huvudman 12,8 barn.

Kostnaden per barn beräknas ha uppgått till i genomsnitt 127 000 kronor 2013.

Förskolor med en viss språklig profil eller inslag av andra språk

Det finns inte någon särskild reglering för förskolor med en viss språklig profil motsvarande den som finns för fristående grund- och gymnasieskolor, s.k. internationella skolor (24 kap. 2–7 §§ skollagen).

Kort bakgrund om internationella skolor utanför skolväsendet

Internationella skolor utgör en särskild utbildningsform utanför det svenska skolväsendet. En internationell skola på grundskolenivå är enligt skollagen (24 kap.) en skola med enskild huvudman som har en annan internationell in-

riktning än den som får finnas i grundskolan. En internationell skola på gymnasienivå är en internationell skola som har en annan internationell inriktning än den som får finnas i gymnasieskolan eller som anordnar en utbildning som leder fram till International Baccalaureate (IB). Detta innebär att en internationell skola på såväl grundskolenivå som gymnasienivå anordnar utbildning som följer ett annat lands läroplan eller en internationell läroplan. Exempel på internationella läroplaner är Primary Years Programme (PYP), Middle Years Programme (MYP) och Diploma Programme (DP) som leder fram till IB.

Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) beslutade 2012 om ett uppdrag att utreda och ta fram förslag om bl.a. internationella skolor och internationell gymnasial utbildning (U2012/3777/SAM). En promemoria med förslag på ändringar i bestämmelserna om internationella skolor presenterades i september 2014 (U2014/5177/S). Promemorian rör emellertid inte förskolan.

Regeringen har i propositionsförteckningen 2015-01-19 aviserat om en proposition om internationella skolor m.m. våren 2015. Propositionen behandlar inte förskolan (enligt uppgift från Utbildningsdepartementet).

Utskottets ställningstagande

Läroplanen

För varje skolform och för fritidshemmet ska en läroplan gälla som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen (1 kap. 11 §). Genom denna bestämmelse finns det nu en tydligare lagfäst värdegrund för alla skolformer.

Läroplanen är vid sidan av skollagen det viktigaste styrdokumentet för verksamheten i förskolan. Läroplanen och de värderingar som uttrycks där ska omfattas av alla och vara hållbara över tiden. Regeringen fastställer därför läroplaner i enlighet med principer som beslutats av riksdagen. Den gällande läroplanen Lpfö 98 (reviderad 2010) gäller fr.o.m. den 1 juli 2011.

Utskottet anser – precis som föregående mandatperiod (bet. 2011/12:UbU13 s. 16) – att den gällande läroplanen ger uttryck för en tydlig värdegrund. Utskottet avstyrker med hänvisning till det anförda motion 2014/15:2937 (SD).

Jämställdhet

I läroplanen för förskolan (Lpfö 98, reviderad 2010) anges jämställdhet mellan könen som ett av de grundläggande värdena. Enligt läroplanen ska förskolan motverka traditionella könsmönster och könsroller. Flickor och pojkar ska i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller. Alla som arbetar i förskolan ska följa de normer och värden som anges i förskolans läroplan och bidra till

att förskolans uppdrag genomförs. Förskolan ska ha som mål och sträva efter att varje barn utvecklar förståelse för att alla människor har lika värde bl.a. oavsett kön.

Utskottet anser att utvecklingen och främjandet av jämställdhet i förskolan är av grundläggande betydelse för ett jämställt samhälle. Inte minst är det enligt utskottet viktigt att förskollärare och annan personal som möter och tar hand om våra minsta barn i förskolan varje dag har den insikt och den kunskap som krävs för att kunna bemöta barnen på ett jämställt sätt och ur ett jämställdhetsperspektiv.

Ansvar för förskolans verksamhet och anställning av personal ligger ytterst på huvudmännen. Enligt skollagen ska huvudmannen se till att personalen vid förskoleenheterna ges möjligheter till kompetensutveckling och att förskollärare och annan personal har nödvändiga insikter i de bestämmelser som gäller för skolväsendet. Enligt läroplanen för förskolan har förskolechefen ett särskilt ansvar för att personalen kontinuerligt får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

För att få en förskollärexamen enligt den nya examensbeskrivningen som tillämpas fr.o.m. hösten 2011 krävs bl.a. att studenten ska ha förmåga att beakta och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten.

Utskottet vill framhålla att flera insatser som rör jämställdhet i bl.a. förskolan pågår. Den dåvarande regeringen gav i december 2011 Skolverket i uppdrag att genomföra insatser inom skolväsendet i syfte att främja jämställdhet i skolväsendet under 2012–2014 (U2011/7067/S). Skolverket fick bl.a. i uppdrag att återkomma med en redovisning av de insatser som gjorts för kompetensutveckling i syfte att främja jämställdhet. Skolverket lämnade redovisningen till regeringen i maj 2012 (U2012/3266/S). Skolverket fick därefter i fortsatt uppdrag att genomföra en samlad insats för att främja alla barns och elevers lärande och utveckling när det gäller jämställdhet, språk och kommunikation (U2011/7067/S). Uppdraget skulle genomföras med utgångspunkt i de erfarenheter som redovisats i Delegationen för jämställdhet i skolans (Deja) betänkande Flickor, pojkar, individer – om betydelsen av jämställdhet för kunskap och utveckling i skolan (SOU 2010:99) samt i delegationens övriga publikationer. Uppdraget genomfördes under 2013 och 2014. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2015.

Den dåvarande regeringen uppdrog i augusti 2013 (U2013/5044/S) åt Skolverket att genomföra en samlad insats i syfte att öka antalet och andelen män som arbetar som förskollärare och barnskötare i förskolan. Uppdraget är en komplettering till det uppdrag som regeringen gav till Skolverket i december 2011 att genomföra insatser för jämställdhet inom skolväsendet (U2011/7067/S). Uppdraget har genomförts under 2013 och 2014 och ska slutredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 mars 2015.

Utskottet konstaterar att det finns en tydlighet i förskolans läroplan om jämställdhet mellan könen. Vidare finns ett pågående arbete med att främja jämställdheten i förskolan; bl.a. ska Skolverket slutredovisa två uppdrag inom kort, som utskottet följer. Mot denna bakgrund avstyrks motion 2014/15:786 (FP).

Barns språkutveckling

Arbetet med att stödja barns språkutveckling är i första hand en pedagogisk fråga för förskolan. När ändringar i läroplanen för förskolan (Lpfö 98, reviderad 2010) trädde i kraft 2011 tillkom förtydligade och kompletterade mål och riktlinjer när det gäller barns språkliga och kommunikativa utveckling. I läroplanen anges att förskolan bl.a. ska ha som mål att sträva efter att varje barn utvecklar ett nyanserat talspråk, ordförråd och begrepp samt sin förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra.

Satsningen Förskolelyftet inleddes 2009 för att utveckla förskolepersonalens kompetens i samband med att förskolans pedagogiska uppdrag förtydligades i läroplanen. I det fortfarande pågående Förskolelyftet för förskolechefer och förskolelärare, barnskötare och annan personal i förskolan ingår bl.a. barns språkutveckling i kursutbudet. Ambitionen är att förskolans målpuppfyllelse ska bli högre.

I sin första kvalitetsgranskning 2011 av förskolans pedagogiska uppdrag ansåg Skolinspektionen att det fanns förbättringsmöjligheter när det gällde stimulansen av barnens språkutveckling på vissa av de 16 kommunala förskolor som ingick i granskningen (Skolinspektionen 2011:10, s. 17–18). I sin andra och senaste granskning 2012, som omfattade 42 kommunala och fristående förskolor, lyfte Skolinspektionen fram att många kommuner har satsat resurser på framför allt matematik och språkutvecklande arbete de senaste åren (Skolinspektionen 2012:7, s. 22–23).

Utskottet kan konstatera att det redan är en del av förskolans pedagogiska uppdrag att stödja barnens utveckling av språket. Skolinspektionens kvalitetsgranskning visar också att kommunerna har satsat resurser på förskolans arbete med barnens språkutveckling. Utskottet anser därför att det inte behövs något särskilt uppdrag till förskolan att stötta barns språkutveckling och avstyrker därmed motion 2014/15:2576 (M).

Förskolor med en viss språklig profil eller inslag av andra språk

Det finns ett antal fristående förskolor i Sverige med viss språklig inriktning eller inslag av andra språk. Det finns även kommunala förskolor som har inslag av andra språk, t.ex. i Stockholm.

Samtliga förskolor i Sverige, både kommunala och fristående förskolor oavsett inriktning (språklig eller annan), ska följa skollagen, övriga skolförfattningar och läroplanen för förskolan (Lpfö 98).

Enligt 8 kap. 10 § skollagen ska förskolan medverka till att barn med ett annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Av läroplanen för förskolan framgår att förskolan bl.a. ska ha som mål att sträva efter att varje barn utvecklar ett nyanserat talspråk, ordförråd och begrepp samt att barn som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet och sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål.

Minoritetsspråk i förskolan är reglerade i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. I 17 § stadgas att när en kommun i ett förvaltningsområde erbjuder plats i en förskola eller en sådan pedagogisk verksamhet som kompletterar eller erbjuds i stället för förskolan, ska kommunen erbjuda barn vars vårdnadshavare begär det plats i en sådan verksamhet där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska.

Därmed anser utskottet att det inte finns skäl att ändra regleringen på området och avstyrker motion 2014/15:2185 (S).

Arbetsmiljö

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om arbetsmiljö.

Motionen

I motion 2014/15:1427 av Olle Thorell m.fl. (S) begärs att frågan om att låta förskolebarn omfattas av arbetsmiljölagen ska övervägas närmare. Barnen i förskolan måste få samma skydd som skolbarnen och personalen har.

Bakgrund

Den 1 juli 1978 ersatte arbetsmiljölagen (1977:1160) arbetarskyddslagen. I och med tillkomsten av arbetsmiljölagen utvidgades lagens tillämpningsområde bl.a. på så sätt att lagen även skulle gälla för den som genomgår utbildning, dock inte en elev i lägre årskurs än årskurs 7 i grundskolan eller motsvarande. År 1990 utvidgades lagens tillämpningsområde på utbildningsområdet till att gälla även för elever i grundskolans låg- och mellanstadium. I motiveringen framhölls bl.a. att den nya läroplanen för grundskolan gjorde det möjligt att ha praktisk yrkeslivsorientering även i låg- och mellanstadierna. Särskilt med tanke på att skadorna i mellanstadiet enligt gjorda undersökningar var fler än på högstadiet ansågs det rimligt att man vid genomgång av lokaler, belysning m.m. skulle ha stöd av arbetsmiljölagen även när det gällde de yngre eleverna.

När förskoleklassen infördes som en egen skolform den 1 januari 1998 uttalades i förarbetena (prop. 1997/98:6) att eleverna inom förskoleklassen får anses genomgå utbildning och därför torde omfattas av arbetsmiljölagen.

Skollagskommittén föreslog i sitt betänkande (SOU 2002:121) ett utvidgat utbildningsbegrepp, som även innefattade förskolan och skolbarnomsorgen. I juni 2004 beslutade den dåvarande regeringen att tillsätta en särskild utredare (dir. 2004:91) med uppdrag att bl.a. utreda frågan om tillämpningsområdet för arbetsmiljölagen skulle utvidgas till att också omfatta barn i förskolor och på fritidshem. Uppdraget redovisades 2006 i delbetänkandet Bättre arbetsmiljöregler I – Samverkan, utbildning, avtal m.m. (SOU 2006:44).

Utredningen avstod från att föreslå att även förskoleverksamhet och skolbarnomsorg skulle falla inom ramen för arbetsmiljölagens tillämpning. Vid bedömningen tog man särskilt fasta på den grundläggande invändningen att arbetsmiljölagen bygger på det arbetsrättsliga systemet och är utformad med tanke på förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare. Utredningen betonade i stället ett förstärkt ansvar för huvudmannen för barnens hälsa och säkerhet när de vistas i förskolor och på fritidshem och en tillsyn av verksamheten i detta avseende.

Gällande rätt

I den nya skollagen finns bestämmelser om arbetsmiljö i 5 kap. 3 och 4 §§. I 3 § föreskrivs att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. I 4 § finns en uttrycklig hänvisning till arbetsmiljölagens bestämmelser om kraven på en god arbetsmiljö. Bestämmelserna gäller enligt 2 § alla skolformer utom förskolan. För förskolan gäller enligt 8 kap. 8 § skollagen att huvudmannen för verksamheten ska se till att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att barnen även i övrigt erbjuds en god miljö.

Det övergripande ansvaret för verksamheten i förskolan ligger hos huvudmannen, som kan vara en kommun eller en enskild huvudman. Statens skolinspektion har det yttersta ansvaret för tillsynen av förskolans verksamhet när huvudmannen är en kommun. Kommunen har tillsynsansvar när det gäller förskolor med enskilda huvudmän. I de fall huvudmannen inte uppfyller kraven för utbildningen enligt skollagen och andra föreskrifter kan Skolinspektionen respektive kommunen förelägga huvudmannen att vidta åtgärder för att rätta till påtalade brister. Ett föreläggande får förenas med vite (26 kap. skollagen).

En kommun får återkalla ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag för en enskild huvudman om huvudmannen inte följer föreläggandet, om det är ett allvarligt missförhållande eller om förutsättningarna för godkännande inte längre uppfylls (26 kap. skollagen). Förskolan omfattas förutom av skollagen av flera andra lagar och bestämmelser som berör barnens säkerhet och förskolans miljö.

Utskottets ställningstagande

Riksmötet 2010/11 ställde sig riksdagen bakom ett tillkännagivande från utbildningsutskottet. Utbildningsutskottet föreslog i betänkande 2010/11:UbU6

(rskr. 2010/11:170) ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen skulle återkomma till riksdagen med förslag om hur arbetsmiljön för barn och elever i fritidshem ska förbättras. Utskottet biföll ett motionsyrkande med denna innebörd.

Den 19 april 2012 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att föreslå åtgärder för hur barns säkerhet i förskolan kan förbättras och säkerställas (U 2012:03, dir. 2012:36).

Utredningen Fri att leka och lära – ett målinriktat arbete för barns ökade säkerhet i förskolan (SOU 2013:26), som presenterades i april 2013, föreslår att en ny bestämmelse förs in i skollagen som anger att varje huvudman ska bedriva ett målinriktat arbete för barnens säkerhet i förskolan. Utredningen föreslår också att förslaget om ett målinriktat arbete för barnens säkerhet kompletteras med ett krav på att systematiska och kontinuerliga åtgärder ska vidtas för att förebygga och förhindra olyckor och tillbud. Syftet med förslaget är att tydliggöra huvudmannens ansvar och förbättra Skolinspektionens och kommunernas möjligheter att utöva tillsyn över förskolornas arbete med säkerhet och därmed förebygga och förhindra olyckor och tillbud.

Det finns en rad lagstiftningar och bestämmelser som, förutom skollagen, omfattar förskolans verksamhet, miljö och säkerhet. Utredningen konstaterar att varje enskilt regelverk som berör barns miljö, hälsa och säkerhet i förskolan är en viktig komponent och att varje myndighet och tillsynsmyndighet har en omistlig roll i de delar av deras uppdrag som omfattar förskolan.

En slutsats utredningen drar är följande. Även om utredningen inte haft till uppgift att ta ställning till om arbetsmiljölagen ska utvidgas till att omfatta barn i förskolan föreslår utredningen en lösning som både innebär en ambitionshöjning och ett klarläggande när det gäller ansvar och tillsyn för barnens lärandemiljö i förskolan med fokus på säkerhet. Dessutom har syftet varit att ta fram ett förslag som på ett bättre och mer ändamålsenligt sätt utgår från ett barnperspektiv jämfört med om arbetsmiljölagen utvidgats till att omfatta barnen (SOU 2013:26, s. 13).

Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). Utskottet ser inte skäl att föregripa det pågående arbetet och avstyrker därför motion 2014/15:1427 (S).

Erbjudande av förskola

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om erbjudande av förskola.
Jämför reservation 2 (SD).

Motionerna

Barnomsorg under kvällar, nätter och helger

Ett antal motioner tar upp barnomsorg under kvällar, nätter och helger.

I motion 2014/15:474 av Hillevi Larsson (S) anförs att regeringen i framtiden bör överväga ett lagstadgat krav på kommunerna att erbjuda barnomsorg på obekvämlig arbetstid samt se över behovet av ökade statsbidrag för kommunerna så att de klarar uppdraget.

I motion 2014/15:2056 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S) anser motionärerna att kommunerna bör stimuleras till att erbjuda barnomsorg även på obekvämliga arbetstider.

I motion 2014/15:2182 av Lars Eriksson m.fl. (S) anför motionärerna att det bör vara en del av välfärden att erbjuda barnomsorg till alla som är i behov av det. Det handlar bl.a. om ett ökat behov inom välfärdssektorns yrkesområden. Kommunerna bör därför stimuleras till en sådan utbyggnad.

I motion 2014/15:2288 av Carina Ohlsson (S) anförs att regeringen bör hitta metoder för att stimulera kommunerna så att barnomsorg erbjuds i hela landet på de tider som föräldrar arbetar.

Av motion 2014/15:2335 av Saila Quicklund (M) framgår att kommunerna bör ges möjligheter att i högre grad erbjuda barnomsorg på obekvämlig arbetstid. Eftersom behoven skiljer sig åt mellan kommuner är det viktigt att kommunerna får styra över vilket behov som ska fyllas i den egna kommunen.

I motion 2014/15:2764 av Linus Bylund m.fl. (SD) anförs att de statliga bidragen för barnomsorg under obekvämliga arbetstider bör öka bl.a. för att underlätta för föräldrar att slippa vända sig till andra kommuner om den egna kommunen inte erbjuder sådan barnomsorg.

I motion 2014/15:1340 av Solveig Zander (C) understryks vikten av att barnomsorgen ska vara tillgänglig i alla kommuner på oregelbundna arbetstider (natt) och under hela sommaren.

30-timmarsgaranti i förskolan

I motion 2014/15:579 av Helena Bouveng (M) anförs att det bör finnas en 30-timmarsgaranti i förskolan för barn som växer upp i familjer som är utsatta. Barn som växer upp i utsatthet eller med risk för utanförskap kan ha större behov av förskola.

Bakgrund och gällande rätt

Barnomsorg på kvällar, nätter och helger

Kommunerna ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskolor (eller fritidshem) inte erbjuds i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrars förvärvsarbete och familjens situation i övrigt (25 kap. 5 § skollagen). Det finns emellertid inte en skyldighet för kommunerna att erbjuda omsorg på obekvämtid.

Förskola för barn till arbetslösa m.m.

I 8 kap. 5 § skollagen föreskrivs att barn fr.o.m. ett års ålder ska erbjudas förskola i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

Av förarbetena till bestämmelsen (prop. 2009/10:165 del 2 s. 711) framgår att det görs ett förtydligande jämfört med tidigare skollag: att ett eget behov hos barnet ska vara hänförligt till familjens situation. Det kan t.ex. röra sig om barn med ett annat modersmål än svenska eller barn i glesbygd. Ett annat exempel är barn vars föräldrar deltar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller har en funktionsnedsättning som begränsar barnets fysiska eller psykiska utveckling.

Enligt 8 kap. 6 § skollagen ska barn vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga för vård av annat barn fr.o.m. ett års ålder erbjudas förskola under minst 3 timmar per dag eller 15 timmar i veckan.

Enligt 8 kap. 7 § skollagen ska barn även i andra fall än som avses i 5 och 6 §§ erbjudas förskola, om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola.

Innebörden av den sistnämnda bestämmelsen är att barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola ska erbjudas förskola, oavsett om de har fyllt ett år eller inte. Med andra skäl kan då avses t.ex. sådana sociala skäl som inte är hänförliga till familjens situation (prop. 2009/10:165 del 2 s. 712).

Den 1 juli 2010 infördes allmän förskola för treåringar (prop. 2008/09:115, bet. 2008/09:UbU11, rskr. 2008/09:220). Det innebär att alla barn ska erbjudas minst 525 avgiftsfria timmar om året i förskola fr.o.m. höstterminen det år de fyller tre år. Grundtanken är att fler barn än tidigare ska få tillgång till pedagogisk verksamhet. Ingen familj ska behöva avstå från att låta sitt barn delta i förskolans verksamhet av ekonomiska skäl.

Utskottets ställningstagande

Vad gäller omsorg på kvällar, nätter och helger, s.k. nattis, anser utskottet att det i ett modernt samhälle bör finnas tillgänglig barnomsorg av god kvalitet på de faktiska tider föräldrarna arbetar.

I december 2012 beslutade regeringen en förordning (2012:994) om statsbidrag för omsorg under tid då förskola (eller fritidshem) inte erbjuds. Syftet med statsbidraget är att stimulera kommunerna att i ökad utsträckning erbjuda omsorg under kvällar, nätter och helger. Statsbidrag lämnades för andra kalenderhalvåret 2013 och för ett kalenderår i sänder under åren 2014–2016.

Förordningen tillkom med anledning av ett tillkännagivande från riksdagen (skr. 2012/13:75). Utbildningsutskottet föreslog i betänkande 2011/12:UbU13 (rskr. 2011/12:215) ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen inom ramen för budgetprocessen skulle återkomma till riksdagen med förslag till ett stimulansbidrag så att kommunerna i ökad utsträckning erbjuder barnomsorg på kvällar, nätter och helger. Utskottet uttalade då bl.a. att det faktum att man inte kan få barnomsorg som motsvarar ens möjliga arbetstider inte får vara ett hinder för föräldrar, och inte heller för ensamstående föräldrar, att ta ett jobb. Föräldrar som arbetar, eller skulle kunna arbeta, på kvällar, nätter och helger ska under trygga former få sitt behov av barnomsorg tillgodosett (bet. 2011/12:UbU13 s. 21).

I budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1 utg.omr. 16) föreslogs att 15,5 miljoner kronor skulle avsättas för 2013 för att stimulera kommunerna att i ökad omfattning erbjuda omsorg på kvällar, nätter och helger samt av beräknade medel för 2014–2016 (31 miljoner kronor per år). Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget (bet. 2012/13:UbU1, rskr. 2012/13:113).

Skolverket har i uppdrag att betala ut statsbidrag enligt förordningen. Under ansökningsperioden för 2013 sökte totalt 162 kommuner statsbidrag för totalt 4 246 barn (prop. 2014/15:1, utg.omr. 16, s. 80).

Mot denna bakgrund avstyrks motionerna 2014/15:474 (S), 2014/15:2056 (S), 2014/15:2182 (S), 2014/15:2288 (S), 2014/15:2335 (M), 2014/15:2764 (SD) och 2014/15:1340 (C).

Vad gäller frågan om förskola till barn till arbetslösa m.m. ser inte utskottet skäl att ändra de bestämmelser som i dag ger barn vars föräldrar är arbetslösa m.m. rätt att delta i förskolan och därmed få tillgång till pedagogisk verksamhet. Därmed avstyrks motion 2014/15:579 (M).

Resurser till förskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om resurser till förskolan.
Jämför reservation 3 (KD).

Motionerna

I partimotion 2014/15:2551 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkande 3 understryks behovet av att minska barngruppernas storlek i förskolor och fritidshem. Inga småbarnsgrupper bör vara större än tolv barn. För att få mer resurser till

förskolan i syfte att minska barngrupperna bör det enligt motionärerna bli tilllåtet för kommunerna att höja maxtaxan i förskolan med högst 100 kronor för första barnet för hushåll med inkomster över 42 000 kronor per månad. Taket i maxtaxan bör också indexeras så att förskolan inte urholkas på resurser över tid. För fritidshem vill motionärerna tillämpa samma modell som för förskolan och låta kommuner som har en konkret plan att minska barngrupperna höja maxtaxan för fritidshem på motsvarande sätt.

Vidare bör föräldrar enligt yrkande 6 ha en större frihet att välja inom barnomsorgen, bl.a. genom att föräldrar ska kunna få barnomsorgsavgift för omsorg om enbart egna barn i hemmet. Även närstående ska kunna stå för omsorgen. Barnomsorgsavgiften för egna barn bör vara skattepliktig och uppgå till 90 procent av kommunens kostnad för en plats i pedagogisk omsorg, vilket motsvarar drygt 7 000 kronor per månad och barn före skatt.

I motion 2014/15:10 av Karin Nilsson (C) anförs att det finns ett behov av att utreda nivån på avgiftstaket för maxtaxan i barnomsorgen och därefter fatta beslut om att införa en årlig indexuppräknung.

I motion 2014/15:763 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S) begär motionärerna att möjligheterna att minska barngrupperna i förskolan ses över. Barngrupperna i förskolan är för stora, och kvaliteten i förskolan har försämrats.

Bakgrund och gällande rätt

Maxtaxa i förskolan och fritidshemmet

Kostnaderna för förskolan finansieras genom kommunala skatteintäkter, statsbidrag och avgifter. Det största riktade statsbidraget lämnas till kommunerna för systemet med maxtaxa i förskolor och fritidshem.

En kommun får ta ut avgift för plats i förskola som den anordnar (8 kap. 16 § skollagen). Avgifterna ska vara skäliga. Förskolan är avgiftsfri under minst 525 timmar per år från höstterminen det år då barnet fyller tre år, vilket motsvarar ungefär 3 timmar om dagen under skolans terminer.

Den s.k. maxtaxan innebär att avgifterna för förskolan är reglerade. Ett tak sätts för hur höga avgifter kommunen kan ta ut för omsorgen. Avgiften är inkomstrelaterad, vilket innebär att avgiften inte får överstiga en viss procentuell andel av hushållets bruttoinkomst per månad. Avgiften per månad är högst 3, 2 respektive 1 procent av hushållets avgiftsgrundande inkomst per månad för det första, andra respektive tredje barnet i hushållet.

Maxtaxan är frivillig för kommunerna att införa (alla kommuner har infört den). Den kommun som väljer att tillämpa den har rätt till två statsbidrag, ett som ska kompensera för inkomstbortfall i och med att avgifterna sänks och ett för kvalitetssäkrande åtgärder.²

² Förordningen (2001:160) om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet och förordningen (2001:161) om statsbidrag för kvalitetssäkrande åtgärder inom förskolan, fritidshemmet och annan pedagogisk verksamhet till kommuner som tillämpar maxtaxa.

Barnomsorgspengen

Den s.k. barnomsorgspengen är ett kommunalt bidrag till enskilda godkända förskolor, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet (25 kap. skollagen). Sedan den 1 juli 2009 är kommunerna skyldiga att, förutom till förskolor och fritidshem, även lämna bidrag till godkända former av pedagogisk omsorg, och därmed finns ett system med en barnomsorgspeng. Det kommunala bidraget följer barnet till den verksamhet som föräldrarna själva väljer. Kommunernas godkännande är en förutsättning för att en enskild huvudman ska ha rätt till bidrag. Verksamheten som får bidrag måste uppfylla de krav på kvalitet som ställs i skollagen – samma krav som ställs på motsvarande kommunal verksamhet.

Syftet med en barnomsorgspeng är att öka föräldrarnas valfrihet och möjlighet att välja olika former av pedagogiska verksamheter för sina barn. Föräldrar vars barn är berättigade till en plats i kommunal förskola, fritidshem eller pedagogisk omsorg kan välja en plats i en verksamhet med en enskild huvudman. Hemkommunen är då skyldig att lämna bidrag (barnomsorgspeng) direkt till huvudmannen för den verksamhet som föräldrarna väljer.

När det gäller bidrag till pedagogisk omsorg, t.ex. familjedaghem, där dagbarnvårdarens egna barn ingår i barngruppen, får bidrag inte lämnas för fler av dagbarnvårdarens egna barn än de andra barn som har tagits emot. Som exempel kan anges att, om en förälder själv driver ett familjedaghem och där tar hand om två egna barn, måste familjedaghemmet ta emot två barn från andra familjer för att få bidrag för de båda egna barnen. Barnomsorgspengen kan bara användas för en plats i förskola, fritidshem eller annan pedagogisk verksamhet. När ett barn deltar i förskola eller pedagogisk omsorg på heltid, kan vårdnadshavaren inte samtidigt få vårdnadsbidrag för barnet.

Det är kommunen som bestämmer nivån på bidraget. Kommunen ska beräkna bidraget efter samma grunder som fördelningen av resurser görs till den egna verksamheten. Utgångspunkten är barnets behov och verksamhetens åtagande.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att förskolan och annan pedagogisk verksamhet för barn före grundskolan ska hålla hög kvalitet och att förskolans pedagogik ska vara tillgänglig för alla barn. Utskottet vill understryka betydelsen av förskolans roll i att skapa likvärdiga förutsättningar för barn inför skolstarten. Det finns enligt utskottets mening flera faktorer som påverkar kvaliteten i förskolan, bl.a. barngruppernas storlek och personaltäthet.

Motionärerna anför i motion 2551 (KD) yrkande 3 att inga småbarnsgrupper bör vara större än tolv barn. För att få mer resurser till förskolan i syfte att minska barngrupperna bör det, enligt motionärerna, bli tillåtet för kommunerna att höja maxtaxan i förskola och fritidshem med max 100 kronor för första barnet för hushåll med inkomster över 42 000 kronor per månad. Taket i maxtaxan bör också indexeras. Riksdagen beslutade i december 2014 om en

något annorlunda modell. Riksdagen har ställt sig bakom och beslutat om utbildningsutskottets förslag om att en indexering av inkomsttaket för maxtaxan ska införas fr.o.m. den 1 juli 2015 (bet. 2014/15:UbU1 s. 41, rskr. 2014/15:90). För 2015 innebär det en uppräkningsökning av inkomsttaket med 2,12 procent. Utskottet anser att utformningen av maxtaxan, med de ändringar som nyligen gjorts, är ändamålsenlig. De budgetförstärkningar som detta beräknas leda till ska enligt riksdagsbeslutet användas för att minska storleken på barngrupperna i förskolan och fritidshemmen. Avsikten är att höja kvaliteten i förskolan och fritidshemmen genom att minska barngrupperna och öka personaltätheten. Särskilt fokus kommer att ligga på gruppstorleken för de yngsta barnen. Ett prestationsbaserat stöd till de huvudmän som har små barngrupper eller som minskar storleken på stora barngrupper ska införas. För detta ändamål har 415 000 000 kronor avsatts för 2015.

Den förra regeringen gav i maj 2014 Skolverket i uppdrag att i fråga om förskolan ta fram ett stödmaterial som förtydligar kvalitetsindikatorer med fokus på barngruppernas storlek och sammansättning samt personaltäthet. Stödmaterialen ska riktas till huvudmän och förskolechefer och bör även ta upp hur dessa kontinuerligt kan följa upp och utvärdera förskolans kvalitet i förhållande till bl.a. barngruppernas sammansättning och storlek samt personaltäthet. Stödmaterialen ska tas fram i samverkan med forskare på området. En redovisning av uppdraget ska lämnas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 31 mars 2015 (Skolverkets regleringsbrev för 2015, s. 12).

Regeringen avser att ge Skolverket i uppdrag att återinföra ett riktmärke för barngruppernas storlek i kommentarerna till de allmänna råden om förskolan. De allmänna råden ska baseras på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16 s. 166). Utskottet anser att ett återinförande av ett riktmärke för barngruppernas storlek kan vara värdefullt.

Mot bakgrund av det anförda avstyrks motionerna 2014/15:763 (S), 2014/15:10 (C) och 2014/15:2551 (KD) yrkande 3.

Den s.k. barnomsorgsavgiften infördes 2009 och består av ett bidrag som följer barnet. Den innebär en utvidgad skyldighet för kommunerna att lämna bidrag till enskild förskoleverksamhet och skolbarnomsorg (bet. 2008/09:UbU11, rskr. 2008/09:220). Utskottet ser nu inte skäl att ändra regleringen. Därmed avstyrks motion 2014/15:2551 (KD) yrkande 6.

Reservationer

1. Förskolans inriktning och kvalitet, punkt 1 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Carina Herrstedt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2937 av Richard Jomshof m.fl. (SD) och avslår motionerna

2014/15:786 av Birgitta Ohlsson (FP),

2014/15:2185 av Marie Granlund (S) och

2014/15:2576 av Krister Hammarbergh (M).

Ställningstagande

Läroplanen för förskolan Lpfö 98 (reviderad 2010) är i grund och botten en bra läroplan för förskolan. Det finns dock enligt vår mening några uppenbara brister i läroplanen, och därför bör följande ändringar genomföras.

Politisk diskriminering skrivs in som diskrimineringsgrund. Begreppet ”kulturell mångfald” utgår, och i stället formuleras krav på medvetenhet om och en förståelse för det egna kulturarvet. Kravet att motverka traditionella könsmonster och könsroller tas bort. Barnen ska ges möjlighet att utvecklas fritt till egna självständiga individer, utan påverkan av vare sig traditionella eller otraditionella könsmonster. Modersmålsträningen i förskolan avvecklas.

Regeringen bör skyndsamt verka för att de ändringsförslag som redovisats ovan genomförs i Lpfö 98.

2. Erbjudande av förskola, punkt 3 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Carina Herrstedt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2764 av Linus Bylund m.fl. (SD) och avslår motionerna

2014/15:474 av Hillevi Larsson (S),

2014/15:579 av Helena Bouveng (M),
2014/15:1340 av Solveig Zander (C),
2014/15:2056 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S),
2014/15:2182 av Lars Eriksson m.fl. (S),
2014/15:2288 av Carina Ohlsson (S) och
2014/15:2335 av Saila Quicklund (M).

Ställningstagande

Föräldrar arbetar ibland obekväma arbetstider, sena kvällar eller nätter. I dag finns s.k. nattis i drygt hälften av landets kommuner. För att underlätta för föräldrarna så att vissa slipper vända sig till andra kommuner om den egna kommunen inte erbjuder nattis vill vi öka de statliga bidragen för barnomsorg under obekväma arbetstider.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

3. Resurser till förskolan, punkt 4 (KD)

av Annika Eclund (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2551 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkandena 3 och 6 samt avslår motionerna

2014/15:10 av Karin Nilsson (C) och

2014/15:763 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S).

Ställningstagande

Småbarnsgrupperna i förskolan är i dag alltför stora. Vi vill verka för att inga småbarnsgrupper ska vara större än tolv barn per grupp. För att få mer resurser till förskolan i syfte att minska barngrupperna vill vi därför göra det tillåtet för kommuner att höja maxtaxan med högst 100 kronor för första barnet för hushåll med inkomster över 42 000 kronor per månad. Därtill vill vi att bl.a. staten bidrar med ytterligare satsningar för att minska barngruppernas storlek. Taket i maxtaxan bör också indexeras, en reform som regeringen stöder i och med budgeten för 2015, så att förskolan inte urholkas på resurser över tid. För fritidshem vill vi tillämpa samma modell som för förskolan och låta kommuner som har en konkret plan att minska barngrupperna höja maxtaxan för fritidshem på motsvarande sätt.

Vidare anser vi att föräldrar ska kunna välja den barnomsorg som är bäst för deras barn och kunna hitta en balans mellan arbete och familjeliv. Vi vill att föräldrar också ska kunna få barnomsorgspeng för omsorg om enbart egna

barn i hemmet. Även närstående ska kunna stå för omsorgen. Barnomsorgs-
pengen för egna barn bör vara skattepliktig och uppgå till 90 procent av kom-
munens kostnad för en plats i pedagogisk omsorg, vilket motsvarar drygt 7 000
kronor per månad och barn före skatt.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:10 av Karin Nilsson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utreda nivån på avgiftstaket för maxtaxan i barnomsorgen och därefter fatta beslut om att införa en årlig indexuppräkning.

2014/15:474 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barnomsorg på de tider då föräldrarna arbetar.

2014/15:579 av Helena Bouveng (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en 30-timmarsgaranti i förskolan för barn som växer upp i utsatta familjer.

2014/15:763 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att minska barngrupperna i förskolan.

2014/15:786 av Birgitta Ohlsson (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av obligatoriska jämställdhetsplaner i förskolan.

2014/15:1340 av Solveig Zander (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att barnomsorgen ska vara tillgänglig i alla kommuner på regelbundna tider (natt) och under hela sommaren.

2014/15:1427 av Olle Thorell m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att närmare överväga frågan om att låta förskolebarn omfattas av arbetsmiljölagen.

2014/15:2056 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kommunerna bör stimuleras till att erbjuda barnomsorg även på obekväma tider.

2014/15:2182 av Lars Eriksson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barnomsorg på obekvämt arbetstid.

2014/15:2185 av Marie Granlund (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om internationell förskola.

2014/15:2288 av Carina Ohlsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att på lämpligt sätt följa upp och säkerställa att kommunerna även erbjuder barnomsorg på obekvämt arbetstid.

2014/15:2335 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barnomsorg på obekvämt arbetstid.

2014/15:2551 av Göran Hägglund m.fl. (KD):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att minska barngruppernas storlek i förskolor och i fritidshem.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en större valfrihet inom barnomsorgen.

2014/15:2576 av Krister Hammarbergh (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barns språkutveckling i förskolan.

2014/15:2764 av Linus Bylund m.fl. (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka de statliga bidragen för barnomsorg under obekväma arbetstider.

2014/15:2937 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska verka för att de ändringsförslag som föreslås i motionen genomförs i Lpfö 98 (reviderad 2010).